

ВІСТНИК "О. Д. В. У."

МІСЯЧНИЙ БЮЛЕТЕНЬ

Організації Державного Відродження України
В АМЕРИЦІ.

ЦІНА 10 ц.

Число 5-(8). Рік 2.

Травень 1933.

ВИХОДИТЬ В НЬЮ ЙОРКУ, Н. Й.

18 КОНВЕНЦІЯ У. Н. СОЮЗА.

Дехто каже, що широкі маси держави не будують. Що вони є тільки сліпим знаряддям в руках провідників і у висліді твердить, що добро нації залежить в цілості від проводу. Це правда, але не ціла правда. Бо це правда, що добро нації залежить від її провідників, але правда також, що кожний нарід, кожна організація, кожний загаль, має таких провідників, на яких заслуговує. Коли широкий загаль свідомий, коли цікавиться своїми громадськими справами, коли заглиблюється в них — тоді він витискає також з себе добрих, розумних і характерних провідників, які відтак для того загалу, своєю працею і своїм знанням, приносять великі користи. Коли ж загаль небайдий, коли не цікавиться громадськими справами, коли не стежить пильно за своїми провідниками і коли не хоче брати активної участі при доборі тих провідників, то тоді до проводу попадають невідповідні люде, часто демагоги і шарлатани, для яких не добро народу, тільки їх шкіра і корито є найвищим ідеалом.

Це ми мусимо все пам'ятати. На кожному кроці, кожний раз, коли ми звертаємося гадками до народніх справ, ми мусимо добре знати, що наше добро залежить від наших провідників і що ми маємо все таких провідників, на яких самі заслуговуємо. Бо дотепер ми не звертали на це пильної уваги. Часто ми самі відказувалися від уряду, а часто чекали бездільно і дивилися кого виберуть. Коли вийшли такі провідники, які нам подобалися, то ми далі стояли в організації. А коли вийшли невідповідні, то ми опускали дане товариство. Така метода не доведе нас нікуди. Ми мусимо брати приклад з чужинців і дивитися як вони борються за своїх провідників, як вони напружують всіх зусиль, аби до проводу поставити таких людей, які відповідали б найкраще їх інтересам.

За кілька днів відбудеться 18-та Конвенція У. Н. Союзу. На ній Делегати мусять перевірити точно дотеперішню роботу Головного Віділу і Свободи, як також мусять начеркнути шляхи на будуче. Вони мусять взяти під річеву дискусію справу реформи Союзу і справу асекураційну мусять поставити так, аби Союз міг конкурувати з чужими асекураційними товариствами і щоби кожний його урядник, кожний секретар, від найвищого до найнищого, за свій чесний труд міг діставати належну заплату. Коли чужі компанії можуть на тій основі розвиватися, то чому жби не можна було цього зробити з Союзом?

Ця конвенція мусить також точно і основно

обговорити справу нашої молоді. Ми всі добре знаємо, що свіжа еміграція зі старого краю не допливає. Що через кільканайцять чи кількадесять літ ми, старі емігранти, вимремо. Наше місце мусить забрати наша тут роджена молодь. Завданням Конвенції є передумати і знайти способи, при помочи яких ми змогли б нашу молодь притягнути до наших організацій і до нашої народної роботи.

До важних справ нарад буде належати також справа редакції Свободи, її вигляд і великість, як також її скількість материялу друкованого по англійськи.

Але до найважливіших справ буде належати вибір головних урядників, в чиїх руках на чотири довгі року має спочити знова керма У. Н. Союзу. Тут саме, Делегати мусять тямити про цілу правду, а саме, що хоч добро народу залежить від його провідників, то кожний нарід має таких провідників, на яких заслуговує.

У. Н. Союз є не тільки асекураційним товариством, але також загально-національним і за час свого тридцятькількалітнього існування він розв'язував різні питання з других загально-народніх ділянок. Тому до проводу треба вибирати таких людей, які відзначалися не тільки фаховим знанням, але також таких, які є навіяні національно-патріотичними почуваннями. На таких почуваннях повстав і зріс Союз. Без них, в своїх початках, він не був би в силі конкурувати з чужими компаніями. Тому до проводу Конвенція мусить вибрати таких головних провідників, які в першій мірі самі були б навіяні національно-патріотичними почуваннями.

До нас доходять слухи, що деякі найвищі провідники є з національного боку зовсім байдужі. Що деякі мають жінку польку, ведуть дім по польськи, а навіть будову союзного будинку, твердиню нашої національної свідомости, віддали в руки польського контрактора, в руки представника тої нації, яка на наших рідних землях переводить „паціфікацію”, вішає і мучить в тюрмах тисячі наших найкращих братів та синів. Що декотрі з головних урядників, крім праці в Союзі займаються ще й фермерством і через це занедбують в злочинний спосіб справу Союзу. Що на листи не відповідають нераз місяцями, а звітів не поміщують нераз роками і що своє недбальство оправдують нібито навалом праці.

Це все Конвенція мусить взяти під увагу. Це правда, що кожний має право жити в дома так, як йому подобається. Але правда також, що в смердючій горшці ще ніхто не наварив

пахучої страви. Коли хтось є байдужий до народних справ, коли хтось зніхався з представниками ворожої нам нації, коли в нього брак рідних народних почувань — то він не може запалити тими почуваннями других людей. Він не притягне їх до рідних організацій

та не наллє в них цього, чого йому самому брак.

Завданням Конвенції є витяти цю гангріну, ще заки вона не заразила цілого національного тіла.

Евген Ляхович.

ГЕТЬ З ЗАЙМАННИЦЬКИМИ МОНОПОЛЯМИ.

НОВІ ЗАСОБИ БОРОТЬБИ.

Хоч як терпить український нарід в залізних кліщах польського займанця, то все таки йому лишаються до розпорядимости многі засоби революційної боротьби, якими він може успішно боротися з ворогом. Йому лишаються засоби, яких українська революційна боротьба досі не уживала а які, коли їх уживатиметься, нанесуть ворогові страшні шкоди. До них то власне наші краєві маси тепер звертаються, як нас про це повідомляють останні вісти з краю. На тиху польську „паціфікацію” наш загаль починає відповідати також тихою контр-акцією, а саме — **пасивним спротивом**.

А на цьому полі є чим боротися. Пасивний спротив це одна із найгрізніших зброй, яку ми можемо скерувати проти ворога. Бо коли лише взяти під увагу, що наш нарід, що становить 25% польського населення, може відмовити платити ворогові податки, які в Галичині є вищі, ніж в іншій котрій частині теперішньої Польщі і прямо руйнують всяке українське господарське життя та витискають з селянина останні кроплі крови, то можна собі уявити, який клопіт та яку страшну шкоду це нанесе ворогові. Але лишаються ще й інші ділянки, які можна експлуатувати для такої тихої боротьби а саме, **польські державні монополі, а першзавсе монополі тютюну і горівки**. І до них тепер наші маси забралися і починають їх бойкотувати.

Вже від давна знаємо, що наш селянин вигнав жидівських арендарів зі свого села, що проти-алкогольний рух зріс і тверезість запанувала в галицьких селах і містах. Та спеціально останні часи знаходяться під знаком такої масового і отвертого бойкоту польського тютюнового і горівчаного монополю.

Цей відрух українських мас є не тільки доказом їх революційного наставлення та зростаючої національної свідомости, але, першзавсе, є доказом їх загартованого духа і сильної волі. Бо ж бойкотувати тютюн і горівку, яка через довгі віки була потішителькою наших темних мас, це не тільки боротьба з ворогом, але, і то в першій мірі, боротьба зі слабою людською натурою. На це треба великої громадянської дисципліни мас і їх великого зрозуміння цілей такої боротьби. А таки маси наші до цієї боротьби забрались і, як чуємо

з краю, її успішно переводять. Видно, що в них вже є вироблена дисципліна і що вони розуміють добре завдання бойкоту.

Нема сумніву, що вороги тремтять перед поширенням такого бойкоту на всі закутини нашої землі, бо вони добре знають, які фатальні є наслідки бойкоту. Та ж Англія вже від довгих літ зводить боротьбу з індійськими масами, яких одинокою, але страшною зброєю проти Англії є пасивний спротив через бойкот англійських товарів і неплачення податків. В останніх тижнях ми бачили, що могла зробити однодневна лише спроба такого бойкоту жидів в Німеччині.

Коли наші маси в краю будуть послідовно і завзято цей бойкот переводити, то вороги стануть безрадними перед нашим народом та перед українським націоналістичним рухом. Побіда бойкотової акції не тільки буде означати матеріальне заломання вогора на наших землях, але передовсім буде вона великою **моральною перемогою Українців**, які тимсамим навчать ворога числитися з нами на наших власних землях та докажуть йому, що Українці вміють раз задумане діло перевести в чин, що і на найбільш варварські методи винищення його, український нарід може рівнож болючо відповідати. Можемо надіятися, що незадовго наші галицькі села і міста будуть знаходитися в повнім розгарі бойкотової боротьби з польськими державними інтересами. В цій боротьбі Українці **мусять перемогти!**

Ми, Українці в Америці, також можемо тут дечим помочи справі бойкоту. Ми всі маємо в Галичині своїх кривних та знайомим і до них треба нам писати та **наклонювати їх до бойкотування польського тютюну і горівки**. Наші заклики з заокіану матимуть величезне значіння в краю.

Провід в поширенню бойкотової акції веде наша націоналістична молодь, члени **Організації Українських Націоналістів**. В останніх часах розкинено по цілій Галичині та других землях Зах. України маси летючок, які власне закликають до бойкоту. Одна з таких летючок наспіла до нас і тут подаємо її в цілости. Зладжена вона є, очевидно, для ужитку серед пересічних мас.

♦♦

Геть з Займаницькими монополями!

Політичне поневолення одної нації другою вимагає багатьох складних кроків і засобів. Одним з таких засобів є економічне (господарське) поневолення. Воно ослабляє націю поневолену, а дає грошові засоби нації пануючій. Ворожа держава попросту грабує, свідомо обдирає з останнього, націю--раба, бо це в її інтересі.

Таку політику грабіжі з боку ворожих держав ми можемо ствердити впродовж нашої історії. Бо чимже ж була панщина—кріпацтво, як не господарським поневоленням?! Чужонаціональні поміщики були представниками займаницьких держав. Це не визискував пан слугу — робітника (класовий визиск), а визискував поляк, москаль, жид — Українця (національний визиск). При цьому мали вороги різних союзників. Одним з них був завжди **алькоголь**.

Замість готівки давав поміщик нашим селянам горівку, щоби в той спосіб — з одної сторони — дати менше, ніж повиненби, а з другої — ослабити волю й зігнути характер у свого підданого. Як жеж то часто оден Українець копав яму під другим Українцем за ціну панської трutki — горівки?!

Навчені отим досвідом і сьогоднішні гнобителі Української Нації, беруться за цей засіб. Тому пр. ляцька держава обняла в свої руки виключне право виробу або й продажу алькогольних напиктів, тютюну і т. д. Тому польський монополъ знизив недавно ціни на свої вироби. Тому теж на т. зв. Радянській Україні легше можна дістати горівку чіж хліб.

Це спосіб на те, щоби нарід сам себе добровільно й непомітно закріпощував. Це спосіб на те, щоби нарід добровільно давав гроші на ворожих — у нас ляцьких — поліцаїв, агентів донощиків, старостів і інших посіпак. Монополі дають державі величезні прибутки. ПРЕЛІМІНАР польського бюджету на рік 1932-33. передбачує з монополю тютюну 340 мільонів золотих чистого зиску (цілий дохід виносить 625,754.000). Зі спіртового монополю передбачено 270 мільонів чистого зиску (цілий дохід 462,419.000). Ці цифри докладно представляють нам, які користи має польська держава з монополів. А ці суми йдуть на поневолення нас. Отже, щоби не скріплювати ворожої держави, — **всі Українці мусять виректися уживання тютюну і алькоголю**. Хто не або курить, підпомагає польщу — тому мусить перестати! Гроші складати на українські цілі!

Політичний момент є першим і найважнішим товчком протимонопольної акції, яку тепер переводимо. Не вільно в ніякий спосіб скріплювати ляцької держави! **Тому не вільно живити виробів польського монополю!** Тому не вільно пити ні курити!

Повздержливість від пиття і курення має зменшити можливості нищення характерів. Алькоголь сприяє, влекшує робити з людей зрадників, донощиків, розкрадачів народного добра,

і т. д. А революційна, державно творча праця вимагає твердих — непохитних характерів. Тому геть з алькоголем! Геть з тютюном!

Всі Українці мусять взяти участь в боротьбі! Всі мають нищити польщу! Бо всі і для всіх мають будувати Україну!

Протимонопольна акція мусить поглибити пропасть між Українцями і поляками. Вона мусить стати ще одним засобом для нової сепарації (відокремлення) Українців від займанців. Українець не сміє пити польського напикту! Не сміє курити польського тютюну!

Протимонопольна акція не є нічим відокремленням від інших революційних починів і виступів. Це є лише одне звено, кільце у безперервній боротьбі, Української Нації проти займанців. Це лише один наш стріл в тіло гнобителів. Один стріл у великій битві!

Це не є те, що робить „Новий Час” і інші „патріоти” з ундо-радикально-католицької братії. Вони не хочуть виступати проти польщі, вони використовують лише „легальні можливості”. Вони підписують декларації часто не думаючи їх додержувати. І тіни закиду бояться, що мов хочуть шкодити польщі. Вони не пють, бо це шкодить їм на жолудок, вони не пють, бо не мають грошей. Один ундівський орган (Новий Час) друкує заяви проти пиття і курення на одній стороні, а на другій реклами М. Н. О. (подібно „Наш Прапор”), а другий („Діло”) друкує рекламні оголошення польських монополів. Але це — бачите — лише поділ роль. Одні кричать проти пиття і курення, щоби заохотити людей вступити до УНДО, а другі помагають поширювати монополні вироби, щоби поляки не гнівалися. І Богові свічка і чортові огарок.

В нас це — як вище сказано — **боротьба проти наїздників**. В нас вона має інший — **революційний, чинний характер**.

Якщо йде про засоби, якими цю акцію переводити, то вони різні. Передовсім — цілковито здержатися від пиття і курення! Новий бойкот! Все і всюди і всі! Бойкотуйте несолідарних! Не заходіть до них, не розмовляйте! Навіть на запити їхні не відповідайте! Хто не виступає проти національного ворога, — є негодником. Проженіть зі села коршмаря! Женіть геть польських трафікантів! Зберіть коло коршми чи коло „Кулка” всіх мешканців села. Хай ворог-продавець почує, що це гнів не одиниці, а загалу: що це гнів народу! Нехай він не буде певний ні дня ні години! Хай він попаде у стан вічного страху! **Проженіть його геть зі своїх сіл!**

Страх ляцьких трафікантів і коршмарів стане страхом всіх ляхів. Хай займанець стратить твердий ґрунт під ногами! Хай його пече в п'яти! Хай він почує, що під ним пекло, яке кожної хвили може його поглотити. Хай він почує і горячо відчує, що він лише **хвилювий наїздник**! Що місце його не тут! Хай страх жене його за Сян, до Варшави!

Засобів, як сказано, є безліч. Деякі тут вичислено. Вони залежать від місцевих обставин. В одній місцевості краший один, в іншій другий. Вибирати як найбільш чинні, а притім масові.

У відношенні до своїх же хрунів треба вживати інших засобів. На своїх, що мають трафіки, продають тютюн та алкоголь, ви маєте вплив і мусите їх у тому напрямі усвідомити і наклонити до того, що б перестали продавати. Не купуючи алкоголь ні тютюну нігетимсамим і у своїх теж ні, ви приневолюєте в той спосіб своїх не продавати, одночасно усвідомлюєте їх, щоб вони самі це заперестали добровільно! Противно до чужинців вживайте засобів як найострійших, які ми передтим ви-

числяли.

До протимонопольної акції мусять стати всі шари українського громадянства. Солідарно! Одноцільно! Ніхто не сміє власними руками — добровільно — помагати займанцеві поневолювати себе! Ми хочемо збудувати Українську Державу, хочемо бути в наступі. А чи може хто побідно скінчити наступ на ворога, коли сам вкладає рівночасно добровільно свою шию в ярмо ворога?!

Перестати пити і курити! щоб підорвати займанницьке панування. Щоби виховати сильні характери до боротьби за державність. Щоби не заснути в неволі. Бо „уху п'яного раба, не чує брязкоту кайдан, в які він закутий!"

М. М.

НОВИЙ ПРОЄКТ НА "ЗНИЩЕНЕ РУСИ".

ПОЛЬСЬКО „УКРАЇНСЬКІ" ЛУГИ.

Щоб ослабити, приспати визвольницькі пориви українського народу та закріпити своє займанництво, — наїзники нашої Батьківщини все найсильніше вдарили в те, що для їх грабіжницького існування на чужій землі було найгрізнішим — в душу української молоді.

Бо знали і знають вони добре, що над другим народом панується тільки доти, доки в душі того народу не запалиться жадоба і постановова боротьби за свою власну самостійність, доки його не пектиме свята і готова на найбільші посвяти любов до Батьківщини та у кожній хвилині проявляючися чином ненависть до її наїзників.

На протязі століть довелось нашому народові дізнати найбільш звірських і винищуючих способів того випалювання і присипляння національної свідомості і революційних визвольницьких поривів. Душі народньої їм не вбити, але вістря того меча, що має бути в цій душі, зуміли вони притупити і коли вибив наш дзвін, ми в першій хвилі, по волю, простягнули замість п'ястуків — прощацьку руку. Душу наших завзятих предків з княжих і козацьких часів прийшлося нам вдихати шойно в огні і димі збройної боротьби з наїзниками нашої землі. — Тамже знайшли ми і трівку постанову, раз взяту в 1917. році зброєю боротьби за свою Самостійну Соборну Державу, не випустити аж до хвилі, коли остання наїзницька нога не переступить нашої Батьківщини у відвороті.

І тепер, коли Великий Визвольницький Зрив — криваве змагання і тисячі нових могил так скріпили нас у завзяттю і свідомості нашого місця під сонцем, що старі наїзницькі способи придушування нашої сили показали непридатними, — хвилеві переможці піднайшли нові.

Вони постановили розложити нашу душу, а в першій мірі душу нашої молоді, — україн-

ськими руками і українською мовою. — Ми знаємо, як там на Наддніпрянських Українських Землях московський наїзник, що недавно ще заборонив говорити по українськи, а за саме слово „Україна" слав у Сибір, — сьогодні сам завів українську мову в урядях, сам позакладав багато українських по формі товариств, признав права українській мові і сам навіть почав у ній писати і промовляти до українських селян. Але все це на те, щоб рідним — таки українським ключем — отворити для себе українську ненависну йому душу і рідним таки її словом влити в неї струю свою, яка б знова на довгий час обезвладила повставшу за своє Визволення Надію, щоб доконати й того, чого не доконали ні Петро ні Катерина.

Їхнім слідом пішов і західний наїзник України — лях, який продовж цілої нашої історії все йшов рука в руку з москалями, а бився з ними тільки тоді, коли чувся в силах вирвати їм новий шмат української землі. Ляхи намагалися і намагаються закладати нібито українські партії, видають часописи в українській мові, — на Волині пр. насаджують навіть Наддніпрянців з під стягу Лівичького, щоб українською мовою і в українських по формі товариствах виховали їм волинську молодь в „паньствовім дусі". Але це не вдається. Український нарід відразу бачить за цими партіями і газетами ляхську руку. Коли „паціфікація" ще раз переконала їх, що мордуванням, розбоям, грабіжництвом вони вже сукають шнурок на власну шию, — вони постановили взятися напрасніше за те, щоб, як і українізацією москалі над Дніпром, Українськими ж руками тут відтягнути увагу українського народу від революційної боротьби зі займанцями і притупити ненависть до них. І тут в поміч їм пішли наші легальні політичні партії — слабодухи, зловлені на гачок „спулжича" і „субвенцій", і тільки для

апетиту їм показуваної автономії, час від часу, —які й виплекали в останнє нову квітку у своїй запроданій роботі, тим погубнійшу і злочинну від усіх дотеперішних, що відноситься вона до української молоді, що на остіж отвірає ляцьким впливам двері в душу української молоді.

Головна Старшина Великого Лугу, під проводом колишнього члена радикальної партії др. Романа Дашкевича, змінила дотеперішній статут Лугу і підчинила його цілковито ляцькому державному урядові „пшиспособеня войскового". В статуті дозволено бути членом Лугу без ріжниць віри і дано ляцьким державним комісарам необмежені влади рішати у всіх справах Лугу. Українське товариство, в руках якого було частинне виховання української молоді, замінено в „українсько" — польського „стшельца", в якому мається виховувати українських юнаків—українською мовою і командою на вірних польських громадян, в якому, коли в одному ряді буде й польський Антек і український юнак, мається затирати ненависть до наїздника.

Щоб стягнути зі себе п'ятно національного шкідника, та щоб якнайбільшою кількістю новозаложених Лугів похвалитися перед „владзою"—опортуністичний табір старається розголосити, що властиво нічого не сталося.—Луги будуть далше такі, як були, будуть і українські однострої і українська команда, в „Лугових Вістях" можна буде писати про Україну, а крім того можна буде закладати Лугів, скільки хто схоче і ніхто їх не має права розв'язати. Та закривають вони одно те, ради чого ляхи так охотно згодилися прийняти Луги під своє крило, — що у цих нових Лугах не свідомі боротьби за Визволення України юнаки, а яничари, які хоч ходитимуть в українських вишивках і з українськими відзнаками і співатимуть українських пісень, та з душі їхньої мається виполоти все, що загрозливе польському пануванню на загарбаній землі.

Плян їхній ясний. Сьогодні, щоб як найбільше наловити риб, дозволяють ще пр. на те, щоб у „Лугових Вістях" писалося про 22. січня, бо знають, що до Лугів приходимуть молодші, а цих виховувати будуть вже вони — і коли схоче хто їм про Україну ту, що під польщею говорити, вони його зуміють усунути.

Незабаром вони присилати муть всюди своїх комісарів і командантів, щоб винюхували настрої. Сьогодні роблять вже забави, завтра попроведать на „польсько-українську" парадну на Йордан—згодом і на парадну „неподлеглосці". І так поволі—поволі думають виховати українськими руками серед української молоді таких, що в їх серцях затреться ненависть і жажда пімсти на ворогові і любов вільної і Соборної України.

Сталося те, що для нас націоналістів було ясне вже давно. Кілька літ тому ще, коли др. Дашкевич поїхав перший раз в тій справі у

Варшаву, писалося в нас про те, що він підготовляє, очевидно не сам, а підсуваний українськими легальними партіями, які, щоб не стягнути на себе обурення народу, все ховаються за плечі одного, від якого, коли вже стане дуже горячо з їхнім поступованням, зараз відкрікаються перед народом. Цим разом найбільша партія УНДО,—**одобрила крок Дашкевича**, і навіть післала своїх „вожак" до „Великого Лугу", щоб переконувати Луговиків в спасенності кроку Дашкевича. Але, щоб не зразити собі народу, вона заявила назовні в своїй пресі, що до нових Лугів „не має жадного відношення" і це, мовляв, справа самого Дашкевича. А одному крилові своєму з п. Палієвим на чолі дозволяє рівночасно вести кампанію проти Лугів, щоб тим способом з одної сторони, хрунівськими потягненнями в роді кроку Дашкевича підлабузюватися до поляків, з другої ж, ніби радикальним ставленням справи, ошукувати і не страшити і тої решти прихильників серед народу. Бо треба знати, що ті всі з „Нового Часу" і „Нашого Прапора" це члени того самого УНДА і всі вони однакові угодовці і тільки тому прибирають на себе і міну націоналістів, бо бачать, що свідомі національно і політично селяне підуть тільки за тими, хто не кидатиме національної чести під ноги ворога. Тому вони—ці всі з Нового Часу і Нашого Прапора,—й стараються підшитись під націоналістів. Вся та ціла „паліївщина" це частина УНДО, яка стоїть на становищі по згорі уложеному ундівським проводом пляні, що ясне і отверте хрунівство, яке провадить друга частина УНДО зі Свободою (у Львові—Ред.) і Ділом на чолі—підкопує довіря селян до УНДО і тому ліпше вести політику закритої угодовщини і у ляхів торгувати автономію і впевняти в льюальности, а селянам кричати про націоналізм. Та провадять вони там само, де провадять ціле їх УНДО. Так само радикальна партія, що з її рядів вийшов др. Дашкевич і яка у ляцькому соймі заявляє: „скажіть нам, що маємо робити, щоб бути льюальними" або „український нарід ніколи не виступав проти польського", яка шле привіти всяким жидівським „Бундам" і через 2-гий інтернаціонал всім ляхам — соціалістам, таким самим паціфікаторам, як бебеки чи ендеки, — хоч своїм поступованням і дотеперішним ставленням української справи нічим не ріжниться від УНДО,—у своїй пресі заняла коротко, так немов до маловажної справи противне становище тільки тому, що вичула, що зразила б собі й ту невелику кількість селян, що є при ній, — коли б призналася до своєї дійсної думки. Всі вони—ці легальні партії, що так вороже ставляться до українського націоналізму і так радо летять на охлани, раз по раз понижуючи національною честю, всі вони—це один табір унерівщини, що ріжними способами, закриваючи перед народом своє дійсне обличчя, змагають до того, до чого змагають наддніпрянці з під стягу Лівичького, УНР—а саме: допроведати

до угоди з поляками на Західно Укр. Землях і в разі протимосковського повстання Українців на наддніпрянщині—не самим і власними силами тут на Зах. Укр. Землях виступити в першу чергу проти поляків, на Наддніпрянщині проти москалів, але як в 1920 р., з поляками йти на наддніпрянщину, самим зробити її поль-

ською кольонією, очевидно відступивши крім того „на завжди” Зах.-Укр. Землі польщі. Всі вони є тими, що про них сказав Шевченко „Присплять лукаві і в огні її окрадену збудять”, — окрадену з ненависти до ворога, — окрадену з войовничого духа - з бажання жити власним життям !

Инж. П. Заворицький.

ХАРАКТЕРИСТИЧНИЙ ЛИСТ В. КОРОСТОВЦЕВА.

(Читачі понищої статті з зацитованого в ній листа переконуються, якими людьми послугує бувший гетьман Скоропадський у своїх „заходах” коло вижебрання української держави. Ці, котрі йому і його ідеї вірно служать, хай переконуються, що вони властиво служать не українському гетьманові а нашому ворогові Москві, бо служать Коростовцеві, який тут отверто признається до того, що українськими руками він бажає відгребувати „єдину і неділиму” російську імперію та що український визвольний рух йому принагодився як плятформа, на якій знайшла приміщення остання остоя російського велико-державництва, в особі власне самого Коростовця. Нічого дивного теж, що п. гетьман бажає собі федерації з Москвою та що нехтує соборницьким ідеалом, бо таке бажання і таке нехтування є питоме і Коростовцеві.

Отже не Україні служите, понове американські Гетьманці, а найбільшому нашому ворогові, Москві, коли в добрій вірі сповняєте свою горожанську працю на гетьманському шляху. Вашому щирому, патріотичному українському сентиментові де інше повинно бути місце, але не в сплямленому гетьманському таборі. Лист понищий писаний був Коростовцем несповна рік тому. — Ред.).

♦♦

Діяльністю п. В. Коростовця прямо не натішаються українці-гетьманці. З „Інвестігатором” носяться мов дурень з писаною торбою й радіють, що про нього не лише російська еміграція, а навіть червона Москва забалакала. Отже це ніби є найкращим доказом того, що акцію В. Коростовця (відпоручника б. гетьмана Скоропадського) всі росіяни, без розбору, вважають за дуже небезпечну для „єдиної, неділимої Росії” (чи то сучасної—червоної, чи майбутньої—білої). А звідсіля, мов, витікає й льогічний висновок, що лише шляхом відновлення дідиного гетьманату на чолі з „ясновельможним” П. Скоропадським можна дійти до відродження України, як **самостійної** держави.

Не буду згадувати про те, що „гетмана всієї України”, з тієї таки України, вигнали і то ніхто інший, а саміж таки українці, (а не більшовики, як це твердить П. Скоропадський в німецькому

часописі „Deutsche Rundschau in Polen”, Bromberg, 5. IX. 1932), про карні експедиції, яких зазнало українське село за часів останнього гетьманату, про те, що тойже самий „ясновельможний” свого гетьманування зрікся, і взагалі, про річі, які всім уже (очевидно, крім прихильників Скоропадського) є добре відомі. Хочу лише познайомити читачів ВІСНИКА ОДВУ з тим „ідейним ґрунтом”, базуючись на якому Коростовці розпочали ніби-то „самостійницьку” пропаганду. Отже, свою „працю” для української справи найкраще характеризує сам-же таки В. Коростовець. Наводжу тут повністю, **без жадних змін, (лише в перекладі на українську мову)** лист В. Коростовця, що надрукований в російському монархістичному часописі (виходить в Парижі) „Возрождение” ч. 2540, з 16-ого травня, 1932. р. Лист цей такий: „Російський посланник на Україні.

Лист до Редакції.

„Високоповажаний пане Редакторе !

„Не відмовте, будь ласка, вмістити цю коротку замітку у Вашому поважному часописі. Я сподіюсь, слідуючи принципі *audiat et altera pars*, тобто, щоб дати змогу висловитися з другої сторони, що мені не буде відмовлено в самозащиті.

З приводу статті п. Е. С. „Русский посланник в Україні” часопис „Возрождение”, квітень 1932 року. Автор статті, п. Е. С. дивується, чому бувший російський імператорський посланник Коростовець служив на Україні та виступає й зараз за її самостійність. Ось проста відповідь. **Я служив Україні, як частині бувшої Росії, тому що самої Росії вже не було**, а була загадочна формула С.С.С.Р., і тому що правив там фанатичний диктатор, що пробував змінити не тільки російський, а й світовий соціальний устрій.

Не чистолубіє й інші практичні міркування примусили мене запропонувати послуги київському правительству, а **любов до батьківщини в її цілості, зі всіма відпавшими з тіх пір новими державами**. Вплинули також поради П. Н. Милюкова, якого перед тим зустрів у маєтку рідні на Чернігівщині, а рівнож розмови з бувшим міністром Кривошеїним та з послом нашим в Вашингтоні бароном Р. Р. Розеном. Всі говорили про підтримку України, що була переповнена в той час російськими збігцями,

однодушно лаявшими гетмана Скоропадського та проклинавшими німців і австрійців, хоч тільки вони й підтримували якийсь порядок. Згадані державні мужі, очевидно, рахували, що такі є Україна, незалежною від її політичної окраски, чи то щира чи германофільська, вона все-ж може послужити базою проти більшовицької навали. Історія рішила інакше, Росія залишилась єдиною, хоч трохи обципанною, але за те під совітським ярмом. (Хоч червона, аби лише Москва, — ціла та велика. — Ред.).

Оглядаючися на свою минулу діяльність, згадую деякі факти, що дають уяву про її характер.

1. Заключення в 1900. р. угоди з генерал-губернатором Мукдена про російську окупацію південної Манджурії, вчинок, що викликав негодкування чужинців та осуд міністерства в Петербурзі за **невмістний імперіалізм, перевищення влади** іті. з послідуєм відкликанням з Порт-Артуру, де я був дипломатичним представником.

2. Оголошення автономії Монголії, договір з її урядом і протекторат над Урянхайським краєм (р. Єнисей,) тобто хоч і не пряме приєднання до Росії монгольських областей.

3. Осудження моєї політики в Персії, де я був посланником, за русофільство та опір англійському впливові, а рівнож обвинувачення в справі закріплення північної Персії. Наслідком цього було відкликання з Тегерану й немілість.

Всі ці факти можуть бути названими порушенням дисципліни, перевищенням влади, безтактовностями, але ніяк **не ренегатством, сепаратизмом, а тим більше зрадою батьківщини.** (Щирій українець, цема що казати! — Ред.).

Коли не стало Росії, як політичного національного організму, я звернувся до України, бо я українець родом, як до єдиної частини Росії, що подавала надію на відродження, думаючи знайти там оперття проти дальшого розвалу, а також щоб звільнитися від гніту, що тяготив усіх, чи то росіян чи малоросів. (От звідки взялась гетманська „легенда”. — Ред.).

Можливо, що я помиляюсь, але не помиляється лише той, хто нічого не робить,—тобто перемелється, мука буде.

І хоть мене рахують ренегатом, я всеж таки підписуюсь **бувчий російський посланник В. КОРОСТОВЕЦЬ**".

Якісь пояснення до цього листа вважаю зайвими, бо-ж сам автор пише його з метою „самозащити”, дає абсолютно вичерпуючу відповідь на здивований запит москалів—чому він, Коростовець, „служить на Україні та виступає й зараз за її самостійність”, як також подає й ті „ідейні” мотиви, що примусили його „запропонувати послуги київському правительству”. Не промину згадати він у своєму листі до москалів і про той погляд, який панував у оточенню „гетмана всієї України”, що до ролі „австрійців” (тобто українців-галичан, П. З.), за часів гетманування П. Скоропадського. А

оскільки приведений мною допис є свіжим документом, бо лише з минулого року,—немає жадних підстав заперечувати, що сучасні **погляди блищого оточення був. гетмана** й на сьогодні лишилися старими.

Глибший аналіз згаданого листа та висновки з нього полишаю для читачів ВІСНИКА ОДВУ як також для тих прихильників був. гетмана П. Скоропадського, що не знають про існування цього листа чи навмисне замовчують, або-ж навіть стараються тими чи іншими мотивами виправдати вчинок „стовпа” гетманського руху — „був. русского посланника” В. Коростовця.

Хотівби лише звернути увагу на те, що цей лист появився у „Возрождені” ще за пів року до виходу в світ „Інвестігейтора”... Очевидно В. Коростовцеві багато залежить на тому, щоб боронь Боже, його минулу, сучасну й майбутню працю не порохували росіяне за „ренегатство, сепаратизм, а тимбільше за зраду батьківщини”...

Отже в такий спосіб заспокоює він москалів та яскраво дає їм до розуміння, що вони можуть його й лаяти, але все-ж таки, щоб не забували, що він „був. русский посланник”, та що й зараз працює для того, щоб „звільнитися від гніту, що тяготить усіх, чи то росіян, чи малоросів”. З ляхами,—ще лекше, бо про соборність в „Інвестігейторі”, з „тактичних міркувань”, не згадується, а за Галичину... „можна буде дійти до полюбовної згоди” (з ляхами!).

Ну, а що до українців, особливо прихильників „ясновельможного”,—чи-ж не досить їм „Інвестігейтора”, хоч і в англійській мові!... А до того ще й галас, який счинили всі кацапи!

Дійсно дипломатичний хист та „корисна праця” Коростовця, (очевидно згідно порад П. Н. Мілюкова та інших маскалів) не сміють викликати, та певно й не викликають жадного сумніву, лише **не серед українців, а серед москалів.**

Що-ж до українців, тих що захоплюються „працею” Коростовців,—від щирого серця радивби кожному: розшукати „Возрождені” ч. 2540 та на власні очі перечитати листа В. Коростовця. Це-ж пише не хто інший, а дипломат з оточення „ясновельможного претендента на український престіл”!

Ідеї Незалежності й Соборности, кров українців-борців за ці Ідеї, розкидані по всіх теренах нашої Батьківщини й по чужині могили кращих синів України, Крути, Львів, Базар...—до крові й душ панів Коростовців це не озивається...

Кожне речення, кожне слово з листа В. Коростовця—це величезний плювок в душу кожного українця, що любить свою Батьківщину, свою Націю. Але панів Коростовців це найменше обходить, бо Україна для них є лише „частиною бувшої Росії”, лише ширмою, що прикриває їхню дійсно щирі, ідейну працю для Москви!

Прихильникам, та співробітникам поновленої

акції П. Скоропадського доводиться побажати лише: учіться англійської мови, читайте „Інвестігейтора” та допомагайте Коростовцям відбудувати „Самостійну Україну, як частину Росії, бо-ж тільки вона „може послужити базою” для відродження „єдиної неділимої”.

СВОЇ СВОЇХ ВІДРИКАЮТЬСЯ...

У. П. — Берлін.

Після розкриття скандалу в товариських кругах Англії зв'язаних з льондонським гетмансько-англійським товариством, про що подавав вже Новий Час, гетманські круги з Ванзее коло Берліна відкрікаються тепер редактора льондонського Інвестігейтора п. Коростовця заяв-

ляючи, що він не є членом гетманської партії і Інвестігейтор не їх орган. Те саме говориться й за п. Гладилевича, редактора польонофільського Хліборобського Шляху у Львові. Цікаво, коли прийде черга на Нову Зорю та на її редактора п. Назарука, бо ж вона рахує себе органом екстетмана Скоропадського з Берліна. Що таке прийде, це можна з певністю сказати і за тим промовляє дотеперішня життєва історія згаданого редактора, який вже перейшов всі шляхи з ліва на право і тепер хиба заверне назад вже раз пройденим шляхом.

Причиною до відречення гетманців від п. Коростовця та Інвестігейтора була й та, що свого часу той пан зробив був невідповідний вискок проти Ірляндців, називаючи їх національних провідників большевиками.

Ів. Шелестинський.

ДИВНА КВІТКА.

Давно колись безіменний мудрець-природник посадив її на українських степах. Чимось годував, якимось виховував її. Волею ту квітку назвав. — І не лишив той мудрець-природник записок, як квітку-Волю безсмертною зробити. Приходиться аж тепер досвідчуватись, якого корму потребує вона.

І знають це вже ті, котрих колись багато було: цілі сотні, куріні, полки. Рідними шляхами проходили вони зі зброєю в руках та з гордістю і вірою в перемогу в серці. За святу справу, за волю Рідного Краю воювали вони. Довгі місяці держали холодну зброю в руках, а від ньюї кругом падали ворожі трупи. Засівали вони трупом своїм і чужим рідне поле, думали: Воля виросте на ньому. Не вдалось. За мало було трупів, за мало виціджено крові, щоб ніжну квітку-Волю даліше ростити. Вона тільки виставилась трохи з землі, пустила маленький, слабкий паросток і всхла, зів'яла: поживи для ньюї не стало.

І досвідчилися борці, що квітка-Воля любить: трупи і кров вона любить, як напій і поживу. Дуже вона це любить, — ненаситна така. Дивна українська воля.

Десь в інших народів то волю, приміром, можна купити за гроші, можна вимінити за товар та за плянтації, врешті можна вимолити в якогось бога, а українська воля от чим тільки вдовольняється: кров'ю-трупами. Дивна, предивна в світі вона. Мабуть стріли половецькі та криві шабляки татарські до крові так призвичаїли її. — І знали ті, що зі зброєю в руках ішли шукати її, знали, що воля українська дуже химерна і напоювали її скільки можна було кров'ю. А вона, як старий ненаситний піяк, більше й більше пиття та поживи вимагала. І випила все те, що до пиття пригоже було. Не стало більше чого пити, бо лиш останки зісталися.

Подалися в світ за очі ті, що пиття для неї готовили, щоб заховати на даліше спосіб приготування слідуемого пиття. А воля зів'яла. Химерна, ніжна, хоч і кровожадна, українська квітка. — Зів'яла і з зів'ялого листя створила покривало на собі, щоб ті, котрі пити їй не дають, не бачили її. І на покривалі своїм виписала невидимими буквами:

„Гей, ви українці, що великими себе звете! Ви не вмієте мене доглядати. Вам багато від кого другого вчитися треба. Ви за мало давали мені крові, а я ще в додатку ненаситна. І хоч я піячка велика, так тепер признаюся вам: мені не конче смакує пити такі вашу кров. Я люблю більше кров ворожу, але ви і того жалуете мені. Через те я вашу кров пила. І даліше буду пити, якщо ви не впоїте мене ворожою кров'ю.

„Зробіть вже раз цей великий празник для мене, а ні то я буду сидіти схована, буду вянути, схнути і таки помру, бо мені поживи бракує. — Ану хлопці, — наточіть мені ціле море ворожої крові! Не страхайтесь! Не будьте занадто великими гуманістами. — Ви пригляньтесь до моїх посестер, як вони плекалися, виростили. Правда, їх доглядав не український народ. Той народ з мільйонів своїх дітей кров вицідив, щоб тільки мої посестри ситі були. І тепер вони вже більше крові, бодай свого народу, не потребують, тільки я даліше голодую, спрагу терплю. — Останній вже час, що б мене напоїти не вашою, — ворожою кров'ю, бо як ні, то мені байдуже; я буду даліше такі вашу кров пити. — Ви може цього не бачите, але я вам це кажу, що п'ю і буду пити. Ану, скільки я поклонників для себе знайду?! — А знайте, що як їх не буде, — я помщуся на них і на їхніх дітях. Геть, до останньої краплі крові виціджу з них. І збожеволю тоді. Від великого перепою, від болю неопisanого, від трутнини, бо ваша кров-отрута для мене, але за

поживу служити. Коли вірите в мене — робіть те, що б пожива гідна була для мене."

Находили той незнаний гріб волі ті, що вміли відгадувати дива, вміли читати неписане; застановлялися та не на довго. — Миттю бігли по селах від хати, до хати.

— Жертву давайте, — казали стрічним.

— „Голодного накормити, жажущого напоїти", — пригадувалася церковна заповідь.

Вони знали, що український селянин дуже милосердний. Ані одного жебрака не опустить, хоч і сам вічним жебраком. І тепер власне звернулися, щоб той милосердний селянин напоїв жажущого, квітку—Волю ворожою кров'ю підолляв.

І він рішив це зробити. — У кожного в нього за стріхою, — ще може дідом, або батьком пошитою—закуреною, струпилою вже, завинений дбало ніж острій лежить. Вимазаний товщем з дикого звірюки, у ганчірках роботи чекає. —

Хтось незнакомий говорить, що при дорозі жебрак жажущий сидить. Нічим напоїти його, хіба тільки водою. Але ні, то якийсь особливий жебрак, води не хоче. Йому або горілки, або вина треба і то червоного. Певно пророк якийсь, або дух. Послужити та пошанувати його треба.—Виходить селянин у грубій, згрібній сорочці: вона, пошарпана, пропускає на світ білий його спрацьоване тіло, — виходить за ворота і говорить в сторону невидимого жебрака:

— Вечером, друже, вечером пиття тобі доставляю. Тепер не можна; сонце світить, може висушити напій, осліпити, а ніч—мати теменька не зрадить ніколи, — можна і вкрати навіть. Вечером сподійся. Я також випивби дещо, але що там говорити: Мошка з арендою давно вже

з села викурили. Щось нове, — дешевеньке треба нам до пиття придбати. —

Вертає спокійно в хату, заходить коло роботи, мило споглядає на діточок. А зі стріхи чимраз більше наставляється вістря ножа. В лучах заходячого сонця вістря ножа виставляється до половини і світить осліплюючим блеском. Появляються на небі зірки, далше грають дивовижними проміннями на лезі ножа: манять до себе.

Виходить тоді з хати селянин, з накиненою ще одною, ще більш драною свитиною на плечі і витягає ножа зі стріхи та ховає за пазуху. — Колись ховав за холяву, тепер чобіт не має, тож ховає прямо за пазуху. Зимна сталь гріється коло загартованого, подібного рівнож до отчої сталі тіла селянина. Він іде поволі, певно в сторону, де розсілися якісь погані люде зі зброєю, що владою себе називають. Приходить тихо, як примара під двері їхньої домівки, легенько отвирає. Там п'ятка йде. Влада спокій свій запиває вином купленим за криваві гроші отчого селянина.

І тоді вилазить із пазухи гострий ніж. При світлі лямпи від нього відбивається яскравий відблеск, чути неголосний шарах, після того храпливий крик, тоді знов глухий стук: це тіло одного з влади впало на долівку. За хвилину паде другий, третій, всі. — По долівці пливе калюжа крові. Селянин відходить. — Невидима рука з'являється тоді з поливанням збанком і черпає ту кров в нього. Скоро його наповнить—десь зникає...

А на другий день люде, що знають дива і розуміють тайни природи, — бачуть, як дивна квітка випускає окремий маленький паросток: починає рости. — А що, якби так та квітка та виросла в величезний кактус?

Е. Скоцко.

ПІД ОДЕН ПРАПОР!

Дух націоналізму запанував в цілому світі. У всіх державах обхопив він всі животворчі чинники та всі життєздатні суспільні шари, які зорганізовані в дисципліновані націоналістичні ряди, бурею кинулись на спорохнілі барикади інтернаціоналізму, розсадили їх та розпочали інтенсивну працю над відродженням своїх націй, над очищенням їх із всякого інтернаціонального пороку, який досі зідав їх державні організми, над відбудовуванням або перебудовуванням своїх держав після своїх націоналістичних ідеологій.

Рівночасно з тим виразно замаркувався відступ так завзято досі поширюваного паціфізму, бо народи переконались, що неможливо є знайти дорогу до заведення вічного миру на землі. Клич „коли бажаєш мира, готуйся до війни" знова залунав по всьому світу а голоси

паціфістів стаються щораз то розпучлівішими, бо чим страшніші страхіття війни вони представляють, тим голосніше цей марсовий клич по світу луна.

А всі держави щораз більше націоналізують себе і консолідують та об'єднують свої внутрішні сили. Націоналістичний рух всюди грає домінуючу роль. Ось в Німеччині, розбивши на прах розкладові елементи свого народу, націоналісти підготували тим самим ґрунт до дальшого об'єднання всіх національних партій, яке тепер реалізують, та самі обхопили державний лад в свої руки. Мілітарні і націоналістичні організації об'єднують себе, як це останньо сталося з Націс і Штальгельмами, що зєдналися під оден провід.

Всі готуються до грядучих світових подій, а будуть це певно події надзвичайно важні та

мабуть кроваві. І нам, Українцям, треба приготувитися до них. Український націоналізм просякнув наші маси, втиснувся в найтісніші закутини наших земель, передостався до всіх країв де живе наша еміграція і там почав успішно розвиватися та приготувляти ґрунт українській національній революції. Перед нами, Українцями, не одно, а що найменше **три** великі завдання стоять. Коли націоналісти других країв мають за завдання лише перебудувати свої вже існуючі держави, то ми, українські націоналісти, мусимо вперед зводити страшну боротьбу за визволення української землі і українського народу з під займанців а даліше — відновити та розбудувати свою власну державу. А найголовнішим завданням, зв'язаним і з політично-національним нашим визволенням і з відбудовою нашої держави є перевищення нашої нації духово, виплекання нових, гордих і сильних народних характерів та перемінення наших народних мас з рабських на свідому, віруючу в себе, в свої сили та в свої цінності, націю. Перед нами отже так велике завдання, якого не має перед собою жадний може нарід на світі. Коли ми його виконаємо, будемо горді з себе самих і ніхто в світі нам не зрівняє в загартованім дусі. І так, як націоналізм одинокий тепер дає собі раду з заведенням ладу у многих держав світа, так теж і в нас націоналістичні тенденції мусять ровиватися і охоплювати увесь нарід. Ми також мусимо себе сконсолідувати коло тої животворчої української ідеї, якою є український націоналізм, мусимо ставати під його прапор, що б протиставити оден, сконсолідований фронт надходячій світовій бурі, з якої ми мусимо вийти побідно. В противному разі знова лихо спаде на нас на сотки літ, а може й на все!

Наш нарід в краю, так на Західній як і на Великій Україні, є вже духово приготований. Він чекає нагоди, щоби пута розірвати. Він глядить в нашу сторону, на еміграцію, за поміччю у визволенню. А коли він нарешті визволиться, він потребуватиме нашої всесторонньої помічі і у дальшій відбудові ново-відзисканої держави. Тому, що б спільно з краєм фронт держати, що б твердшу цеголку в підвалини прийдешньої держави положити, ми, українська еміграція в Америці, також мусимо об'єднатися в одну велику громаду, пересякнути одною, **націоналістичною ідеєю!**—

Хоч наша еміграція в Сполучених Державах Америки тепер не є вже розбитою так, як розбитою вона була ще кілька літ тому, та все таки ще є багато великих ріжниць поглядів, багато острих конфліктів в нашому громадянському життю проявляється, багато ненависти серед нас ще панує. Одно спасенне є: все це счезає з поміж нас, мов сніг під лучами теплого сонця. Праця всьої еміграції починає знова набирати щораз то більше скоординований характер. Великі народні справи починають ставати нам всім спільними і для них ми гаря-

чо працюємо, хоч і дуже часто строго відокремлені від себе. Елементи, які нас досі дразнили та розбивали наше громадянське життя й дезорієнтували політично а також встрикували в нашу душу тротину всяких чужих нашому народові, або противних його національній гідності ідей, никнуть, як нічні тіні з приходом ясного ранішнього сонця. Бачить наша еміграція, що нова доба настала, що є щось святішого для українського народу понад всякі спачені інтернаціональні доктрини, та щось здорового над угодові та сліпі й зрадницькі „монархістичні” течії.

І одного лише спільного потрібно тепер нашій еміграції, а саме — **спільного політичного проводу, спільної організації, скоординованої праці на всіх ділянках її еміграційного життя потрібно!** — Бо ж є в нас на еміграції поважні сили. Та вони всі порозкидані і, працюючи самітцем, продукують малі результати своєю працею. Все, чого потрібно тепер, то **зложення всіх тих самітних частин в скоординовану машину**, яка б творила одну, нерозривну цілість і точно, як годинник, виконувала свою функцію у відродженню українського народу та його держави. Процес зложення цієї машини вже відбувається, та його треба прискіпити.

Говорячи більше конкретно, сказати треба, що попри многі організації, які повинні творити одну націоналістичну силу в цілій Америці, — в першій мірі насувається тут на думку наша американсько-українська молодь. Її є багато і справа українська їй зовсім не чужа. Вона хоче працювати для неї, для своєї вітчизни, якої хоч ніколи не бачила, однак хоче своєю працею заслужити собі на це, щоби в будучині бути її закордонними горожанами. Вона б певно бажала собі, більше ніж ми старі емігранти, щоби Українці в Америці творили одно, сконсолідоване тіло, бо тоді б ми репрезентували собою дійсну силу української нації, якою б вона могла перед чужинцями погордитися.

До тепер тутешня молодь наша є порганізована, вправді, в ріжні організації. Та однак той власне ріжнородний її організаційний характер так роздрібнив її сили, так відділив її від себе, замість зблизити, ... словом так розбив її всесторонню, що вона назовні не представляє жадної молодечої сили. **Наша американська молодь конечно бажає бути об'єднаною!** — Вона це підкреслює на кожному кроці, а найкраще знає це кожний, хто читає в щоденній пресі англійські дописи молодих Українців. Тепер, зорганізована в ріжні церковні та інші клуби, вона навіть й не знає про себе, а що найгірше — вона густо часто є виховувана в ненависти до себе. В цьому знова проявляється **грішна робота** наших старих „батьків” — емігрантів.

Як що молодь наша має ще в який спосіб послужити українській справі та має відіграти належну ролю в українській національній революції, як що вона має зайняти в українських

націоналістичних рядах належне їй місце, то чому не постараємося ми, щоби вона разом, вся спільно працювала, щоби була об'єднана? Вона, безумовно, хоче брати чинну участь в цьому великому процесі відродження нашої нації та сповняти в ньому таку саму важну роль, як сповняють їх незнані брати на рідних наших землях. Вона хоче бути гордою зі своєї праці так, як гордими є наші краєві боєвики, як гордими є лави чужинецьких студентів, які, як передова молодь своїх націй, своїм сконсолідованим організмом доповняють скелетони своїх державних будівель. Чому ми не дозволимо їй цього робити? Нашим обов'язком є власне допомогти їй піти на свої тори праці. **Хай вона організується під український націоналістичний прапор, хай творить українську націоналістичну організацію яка б надавала їй поваги в очах чужинців.**

.. Хай входить в склад молоді української націоналістичної армії, яка всіма засобами і на всіх теренах веде свій визвольний бій

з займанцями, яка бажає викресати зі себе кращих воїнів українських та кращих, не-рабських, а сміливих і гордих горожан будучої української держави! Хай молодь ця помагає українському націоналізмові і з ворогами боротьбу вести, і внутрішні, українські, але не менш ворожі, твердині здобувати, замість пр. попадати в ряди большевицьких комсомольців і там пропадати і для самої України і для своїх родин і для цілого цивілізованого світу!

Коли вам, українська молодіже, ваші старші забороняють об'єднувати себе, ви візьміть свої справи в свої руки і підіть таким шляхом, яким вам ваша молода, але безсумнівно здорова логіка наказує йти! Зробіть так, як вам ваше українське серце диктує, а старших своїх слухайте лише тоді, коли вам добрі поради дають.

Творіть на чужій землі українські націоналістичні ряди, гордість українського народу! За вашим прикладом підуть і батьки ваші і стоятимуть з вами рамя в рамя в тих же ваших рядах.

Ів. Шелестинський.

ЗАПАЛИТИ ХОЧУ Я СВІТ.

Я не можу дивитися на світ,
Бо він підлий, лукавий;
Він нехтує правди заповіт —
І влаштовує оргії—забави.

Гуляє, як грішник старий, —
Товчеться, як Марко по пеклу,
І честь і гідність він пропив;
За нашу кривду квартиру горілки хлєпнув.

Я не можу дивитися на світ,
Бо він п'яний, жорстокий, —
Він за кумис новим татарам, дивіть, —
Віддав наші лани широкі.

Запалити хочу я світ,
Щоб задимилося небо:

Його трупа сховати у гріб
Квадратовий після права Архімеда.

А сам при могилі великій
П'яниці світу старого
Молитимусь Правді-Богині,
Щоб ласкою огріла мій люд.

І на згарищах — руїнах
Встане до нового життя Україна
І тільки в легендах останеться
Про світ, що товчеться,
Як Марко по пеклу
І ніхто вже більш
За нашу кривду квартиру горілки не хлєпне.

18/4 1933.

З НАРОДНОЇ ТВОРЧОСТІ НАШИХ ДНІВ.

Ой, надлетів орел з далекого поля, —
Пишу я ти, Товаришу, звістку про Подолля,

Ой, заледви ваші люди тую вістку чують,
Як нами вороги тепер ся збиткують.

О, вже много українських сіл поруйнували,
Українських безневинних людей мордували.

По всім тілі бючи не зважають
Муку, збіжа молочене в студні висипають.

Ой, де здиблють одежину то крають ножами,
Піря з перин і подушок пускають з вітрами.

Ой, нам браттям українцям треба уважати,
А як прийде інша хвиля, щоби скористати.

Бо як ще раз з тої хвилі нам не скористати,
То мусимо, Товариші, на вік пропадати.

Записано в Бобреччині.

ЛИСТ 3 ЗАГРАНИЦІ.

До Хвальної Центральної Управи ОДВУ в Америці.

За надсилку 1. та 2. чисел ВІСТНИКА ОДВУ сердечно дякую, та прошу й на далі висилати. Одночасово з цим листом висилаю передплату на 1933 рік. Користаючи цєю нагодою, бажаю сказати пару слів.

**

В перших часах страти нашої державности українська еміграція на всіх теренах земної кулі, а ще більше український люд на всіх окупованих українських землях, впали в розпач, пригноблення. Акти варшавський та ризький привели до роспуки багатьох чинних і вірних синів Української Нації. — Здавалось, що перед українським народом, на довгі й довгі літа, опустилась чорна завіса, за якою поховано найвищі ідеї — ідеї Незалежности і Соборности Української Держави. Той настрій, у великій мірі, був наслідком роспуки наших „верхів“, безнадійности тих, що їх стихія поставила на чоло українського визвольного руху, тих, на кого український нарід покладав великі надії... В тяжку хвилину наш того-часний „провід“ покірливо хилив голову перед ворогами, резигнує з нашої найвищої ідеї — ідеї Соборности й цим актом кладе велику, брудну пляму на світлі сторінки історії наших визвольних змагань. Невимовним сумом і болем наповнюються серця тих борців, що з вірою йшли, хоть і в нерівний бій, що були живими свідками Крут, Львова, Базару, що в лютих боях стратили своїх найвірніших братів-товаришів... І ось в цей сумний час, до всіх живих душ Української Нації, чим далі тим більше, починають озиватися розкидані по всіх українських землях могили Героїв-Мучеників за Україну. Краплини їх чистої, святої української крові перетворюються в ясні провідні

зірки серед темної нашої ночі—дійсности, ніби вказуючи шлях тим, що зблудились серед цієї темряви... Пробуджується нація, яка тягне вперте студіювання нашої минувшини... Ставиться, так би мовити, діагнозу нашої тяжкої хвороби; приписується лік на неї, який, зрештою, скеровує Українську Націю на старий шлях, на шлях упертої, хоть і тяжкої боротьби в ім'я ідей Незалежности і Соборности, на шлях Державного Відродження України. Тяжкий це шлях. Терневий. Але він є єдиним правдивим, достойним гордості тих, що своєю кров'ю написали нам заповіт на широких ланах України, гордості тих, що навіть лицем смерти від московського чи ляцького ката не схиляють голови й лише „жаліють, що більше не зможуть працювати для Неньки України!“

Нас з Вами розділюють великі простори суші і моря; ці-он самі простори відділюють нас разом від всього поневоленого Українського Люду на окупованих землях, але всіх нас міцно зв'язують спільні прагнення, спільні бажання, спільний „дух, що тіло рве до бою“, нас зв'язує віра в Українську Правду і в її перемогу. Хайже цей дух шириться скрізь! Хай пробуджує всіх зневірених! Хай всиляє тверду, неперебориму віру у власні сили Української Нації, в її недалеке відродження, в її могутність! Лише спільними силами, спільною, впертою, організованою працею, жертвенністю в ім'я наших найвищих ідей ми мусимо дійти і дійдемо до Відродження Великої, Незалежної, Соборної Української Держави!

Хвальній Управі, як і всьому членству ОДВУ в Америці шлю моє найщиріше побажання повного успіху в праці.

З глибокою пошаною

інж. П. ЗАВОРИЦЬКИЙ,

Гомекорт, Франція.

В. НАЛЕЙДОСКОПІ.

APOLLO MILITANS UKRAINAE.

Дня 4. березня ц. р. заходом Українського Студентського Товариства „ЗАРЕВО“ в Празі, Чехословаччина, відбувся літературний вечір, „ЛІТЕРАТУРНА МАНІФЕСТАЦІЯ“, під кличем: „Геть з паціфізмом, штучно вщипленим українській літературі і політичній думці москвофілом Драгомановим!“. Програма вечера була дуже обширна, в склад її входили промови, деклямації та інсценізації. Головний реферат „Паціфістична інтермедія“ виголосив др. М. Антонович. Участь в програмі брали многи

визначні українські діячі, що перебувають в Чехословаччині та українська академічна мо-
лодь, українські націоналісти.

**

НОВИЙ ЧАСОПИС.

У Львові почав виходити новий часопис **НАШ КЛИЧ**, політичний напрям якого, як це можна вчитати з його першого числа, є чисто національний і безкомпромісовий. Появився він перший раз дня 19-го березня цр. а вступну його статтю, яка зясовує його ідеоло-

гічне підложжа, польська цензура skonфіскувала. Від цього часу появляється він що тижня, та з величезними білими плямами, які свідчать про це, як бачне око держить на ньому польська цензура. У своїй вступній статті, яку skonфісковано а зміст якої одначе передостався до наших рук, НАШ КЛИЧ пише:

„Зроджені з непохитної Віри в велике Призначення, безсмертне Майбутнє і вічний розріст Української Нації, виховані звуком крицевих труб великих днів світової пожені... загартовані в довгих, однотонних сірих буднях сучасної дійсності, виступаємо як зіграний гурт одностудців, в ім'я Слави і Добра всіх мертвих, живих і ненароджених... Коли ще всі землі України сковані ледяними кригами, зморожені суворим північним і західним вітром — на провесні грядучих днів кидаємо різко-гордо—батьоро Наш Клич, як дороговказ нашим одностудцям, як визов нашим противникам!..... Давлені збіжними і розбіжними інтересами двох сил... ніколи не станемо на службу одній ані другій в ім'я хвилих користей, ... не знизимо наших прапорів. Україна дасть собі раду сама!

„Визнаємо Всеомогучу Волю причиною всяких починів і новою життя... Визнаємо, що лише духово сильні вийдуть зі змагань побідниками, а кволі, немічні, слабкі будуть погноєм для чужих змагань, чужої культури, чужого розросту. Голосимо що: в почутті внутрішньо-національної спаянності, рівності й справедливості переведеться відповідні соціальні реформи. Земля без викупу для українських селян, праця без викупу для українських робітників, можливість всебічного вияву для інтелігенції. Не кидаємо цих кличів для здобуття собі симпатій і не обіцяємо, що вони стоять на першому цісці. Ніщо не сміє нам затемнювати наших національних кличів! — бо не для матеріальної користи змагаємо до кращого завтра, а для здійснення Волі Нації”. (Адреса того часопису: Наш Клич, Львів, вул Св. Яцка ч. 22. Блищих інформацій про НАШ КЛИЧ можна засягати у нас. — Ред.).

НЕЗДАРНІ СЛІПЦІ!

УНДО в офіційній заяві свого становища до нових польсько-„українських” Лугів, які впали під контроль польського Державного Уряду Фізичного Виховання пише: „...Ще не відомо, якою виявиться нова Лугова Організація в практичному житті. Богато залежить від організованості та свідомості членів Лугової Організації і від того, наскільки вони зуміють повести боротьбу за зміст Лугової Організації!...”

Коли глядиш на цих краєвих політичних провідників звідси, з за океану, то здається тобі, що це сліпці, які ледво намагаються пальцями своє керманіче стерно, ледво шкірою своєю відчують, що оточує та омотує їх.

Вони ще не знають, яка є ціль поляків в підпорядкуванню собі Лугів під свою владу, вони ще не можуть додуматися, що за характер матиме нова організація в практичному житті. Заоферована і принята польська „опіка” над Лугами, це для них добра монета, в кожному разі вони не можуть, задля своєї політичної короткозорості, додати в ній чогось фальшивого. Переконаються аж як почують та побачать. Цікаво, як уявляють вони собі цю „організованість” та „свідомість” й „боротьбу за зміст Організації” Луговиків, коли ці будуть під строгою командою польського наставника і знатимуть це, відчуватимуть так, що знатиме і відчуватиме їх військовий посіпака? — Про яку ж тут боротьбу можна говорити?

ІСТОРІЯ ПОВТОРЮЄТЬСЯ.

(УП) Берлін. — Наш кореспондент доносить, що бувший президент ЗУНР Др. Петрушевич на днях опустив межі досі гостинної для його Німеччини і з декількома своїми прибічниками перенісся до Праги, залишивши українське робітництво на поталу судби. Робітництво пішло було свого часу за авторитетом президента і попало під впливи радянської політики. Рівночасно з виїздом зліквідовано також оба його видавництва, Український Прапор, який появлявся два до три рази в рік і Українську Кореспонденцію в німецькій, французькій і англійській мовах, в яких вихвалювалось московсько-комуністичні експерименти на Україні. Рівночасно доносить наш кореспондент з Праги, що там вневдовзі має появитись якась радянськоміфська газетка, яку має видавати й редагувати близький співробітник бувшого президента Др. Петрушевича, Юліан Бачинський. Ціль її має бути підпорядкування української еміграції радянській політиці та відання його під покровительство совітських заступництв, як це сталося в Німеччині і тривало до часу виїзду Др. Петрушевича до Праги.

Історія повторюється. Коли давніше Українська Галицька Армія опинилась була в безвихідному становищі і кидалась на ліво й на право, щоб себе ратувати, її найвищий вождь вважав саме в той момент за відповідне вихити до Відня для ведення високої політики, яка довела до відомого рішення з березня 1923 року. Ниніж знова залишено розбиту армію українського робітництва в Німеччині, заведеного під радянський омофор на поталу судби, бо момент вимагає, щоб знова з Праги дальше вести високу політику. Який буде найблищий етап тої політики, покаже будучність.

НАХАБНІСТЬ „УКРАЇНСЬКОГО ГОЛОСУ” В ВІННІПЕГУ, КАНАДА.

ЛІТЕРАТУРНО НАУКОВИЙ ВІСНИК, якого редактором є Д. Донцов, в числі за лютий

1933 р. в статі „З пресового фільму” наводить критику на голоси української преси, а то на пр.: „Наш Прапор”, „Громадський Голос”, „Українська Думка” (большевицька), „Діло”, „Хліборобський Шлях” (гетманський), „Дзвони” (католицькі), „Життя і Революція” (радянське, а в кінці і про сусівський орган „Український Голос” в Канаді. (Орган Союзу Укр. „Самостійників”). Пише там таке:

В „Українським Голосі” вінніпегським (7.XII мр.) читаємо про дебату в салі Українського Православного Собору на тему: „Чи фашизмом збудуємо державу?”. Рішили що ні, не ним. Бо не вдалося довести яка поневолена нація в світі фашизмом здобула самостійність..

„Пропонуємо Соборові уладити ще одну дебату: чи „чеснотами”, які старається викоринити фашизм, — інтернаціоналізмом, космополітизмом, демократизмом, соціалізмом і гетьманством (як то пробували на Наддніпрянщині) — удалося здобути самостійність? А даліше, добре якби диспутанти зятамили, що щось здобувається не магичними формулками („Сезаме, отворися”), лише — людьми. Отже для того здобуття, який тип людини більш придатний — „фашистівської” чи „демократично-космополітичної”? Пропонуємо влаштувати такий Собор і запросити нас на нього.”

Стільки пише ВІСТНИК. Чи то на тій підставі розголосили Суси, що Д. Донцов є їх ідеологом і приїде в Канаду з відчитами проти ОУН і визвольної боротьби? Коли так, то подай Господи, аби Д. Донцов скорше приїхав в Канаду, то може вияснить також саскатунським дебатантам, чи можна добути самостійність державну тільки книжкою і без збройної боротьби — як це вони минулого року рішили. А також вияснить, що самостійність держави і самостійність партійна (сусівська) це не одно і то само.

К.

ПІДСЛУХАНА РОЗМОВА.

В Нью Йорку через парк переходить двоє молодих людей. Українці, він роджений в краю, вона студентка роджена в Америці. Обое свідомі національно і обое члени ОДВУ.

Він каже: „Ми бажаємо, щоби Ви, молоді Українці американського роду, обєднали себе в якийсь спосіб і створили зі себе одну велику силу української молодіжи. Щоби Ви створили зі себе таку націоналістичну організацію, якою б Ви наявно, зорганізованими рядами, маніфестували силу українського народу, з якої Ви б були горді перед чужинцями, та якою б Ви самі дійсно дорожили”.

А її відповідь не це: „Я щиро бажалаби собі, щоби щось подібно створити, та можу з вами залажитися, що цього не буде ані за рік,

ані за більше літ, хочби ви і тепер почали це організувати.”

Ось така відповідь молоді американської України, вповні зрештою оправдана, яку вона дала мимо власної волі і бажання. А оперла вона її, безумовно, на обсервації тутешньої нашої молоді та на знання її психіки.

Невжеж сама молодь ставить перед нами такий негативний гороскоп, який, у відповідь на всякі наші зусилля скоординувати її працю у загальну схему українських державницько-визвольних змагань, є намаркований одним великим словом „Ні!”?

Чому ж це так? Атже тут творилися в минувшині чужі легіони, які їхали за океан боротися за землю своїх батьків. Самі поляки, наші вороженьки, такі військові ряди тут творили. Атже й тепер, хто тим інтересується, то віднайде, що такі карні ряди молоді других націй існують в Америці — поляків, хінців, японців та полудневих американців. А большевики — чи ж не організують таких, що й говорити ще не вміють добре, в ряди комсомолців та парадують ними по вулицях міст? В ім'я чого? — комуністичного фанатизму! Невже ж наша молодь тут роджена, яка є доперва першою зовсім американською нашою генерацією, вже затратила в собі національні почування? Затратила навіть бажання бути гордою з чогось? Бажання творити щось, на рівні з другими і звертати на себе й на цілу Україну увагу світа? Стояти на рівні з другими національними молодечими групами?

На це різно можна відповідати. І так, і ні. Та хто має в собі крихітку оптимізму, цей вірить, що таки наша молодь розбудиться, що не буде все у хвості других національних груп, що забереться до творення чогось свого. Бо ж сама все і всюди перекопується, що хоч вона і американського роду, то все таки, серед заострених компетенцій американського життя їй тяжко є дірватися кращого серед американців становича і вже незвичайним здобутком є, коли наш Українець, хоч і тут роджений, здобуде собі признання та пошану серед чужинців. Словом — хоч так вона і перенялась американізмом, то цей же самий американізм її на кожному кроці тручає і не дає їй нічого великого в життю.

То ж не краще звернутись до шляху ідейности та йдучи ним, творячи українське життя хоч і на американській землі, борячись за ідеал великого народу, прикладаючи рук у його ж відродженню — бо ж це доба відродження народів — зорганізованими рядами здобувати кращу долю українському народові, прийдешній і недалекий вже українській державі, а тимсамим кращу долю і для себе і статися експонентом на американській землі сячної величності української держави в будуччині, а державницько-визвольної ідеї вже тепер?

Е. С.

АРТИСТ АВРАМЕНКО І МОЛОДЕ ПОКОЛІННЯ.

Якраз тепер, в травні рік минає, як Василь Авраменко та Олександр Кошець бурею облетіли всю Америку зі своїми українським хором та українським народнім балетом. Тоді еміграція напружувала свої сили, щоби допомогти це діло успішно перевести. Успішно його переведено, та лише під оглядом артистичним, бо фінансово — Авраменко лише затягнув ще одно народнє ярмо на себе й досі стоїть під довжними зобов'язаннями. Зробив він велику роботу, нічого сам при тому не зискував, та — чи велике спасибіг дістав він від нашої еміграції? Чи вміла вона оцінити його працю? Декотрі так, вміли, але велика частина, а може й більшість, то радше за світ фінансовий Авраменка питала, ніж за звіт з артистичних та національно-пропагандивних досягнень.

Тепер еміграція наша знова є в горячковому приготуванні, тим разом до Світової Вистави в Шікаго. Складає на цю ціль що може, хоч і не дуже то гоїно. І знова Авраменко виринає на арену. Бо він, де б не було, і коли б не було, мусить доповнити і надати повної краси своїм танком та зорганізованими масами танцюристів кожному більшому ділу, яке ми ведемо тут в Америці.

Знова українські танцюристи в своїх кольорових народніх строях виступлять перед величезні маси відвідувачів Вистави з цілого світу і знова, заздалегідь це можна сказати, амери-

канські газети міститимуть в першій мірі фотографії його танцюристів та описи їх танків, може скорше, чим наших мистецьких мертвих експонатів. Знова Авраменко відпрацює свою пайку в великій маніфестації. Та чи й тим разом одержить таку саму моральну заплату як й за попередені свої величаві маніфестації? А найголовнішим питанням полишається: Чи заздалегідь хоч знайде він відповідну піддержку матеріальну, щоби міг себе краще до Вистави приготувати?

Може і ні, але він й тим разом викує ще одно звесно великого організаційного ланцюха, який він кує вже від десятки літ серед нас, та лучить ним нашу темпераментально розбурхану та організаційно розбиту молодіж в одно тіло, в одну організацію. І коли навіть від старших він не має належної подяки, то нема сумніву, що молодіж сама, яка разом з ним працювала і у неї училася, доцінює його працю і вдячна йому в душі.

Бо, чи ж може хтось заперечити, що коли ми тепер говоримо про горнення нашої тутешньої молоді до української справи, то в першій мірі маємо на думці українських танцюристів і нерозлучно зв'язану з ними особу Авраменка? Чи може хтось похвалитися більшою українською організацією, як сам Авраменко, який в Америці має десятки тисячів танцюристів, що на кожний його поклик стають в танкові ряди та часто становлять фронт нашого культурного і пропагандивного поступу серед чужинців? Це рідко хто заперечує, але так річ мається.

Вісти з України.

Велика Україна: Звідти приходять тривожні вістки. Про це, що там панує голод, давно вже відомо. А тепер до того прийшли ще й весняні роботи. Зерна на посів нема, а московські чекісти гонять наших людей нагайками до роботи та б'ють за те що зіли в зимі зерно призначене на насіння. Їм навіть не в голові, що колиб не те зерно, то люде вже були б помиралі з голоду. Вони вишукують в селян останки зерна і його забирають на засів. Коли хтось каже, що він голоден, то це вважають там за контрреволюцію і такого, коли на місці не розстрілюють, то засилають на Сибір або на Соловки. Таких є тисячі. Люде з голоду від вітру наляться, а московські чекісти та комуністи кажуть їм, що вони куркулі та багаті і хліб поховали.

Минулого місяця розстріляли на Україні без суду 35 українців, високих урядників українського уряду в Харкові. Вони хоч були комуністами, не забули, що вони Українці і створили були організацію для визволення України зпід московського ярма. Справа вже дійшла була так далеко, що внодві мали дати загальний наказ до повстання проти Москви та до проголошення Незалежної Української Держави. Але московські чекісти викрили ту таємну організацію і її членів розстріляли навіть без суду тайком. Вони знали, що коли б народ був відразу довідався, що тих людей розстріляли, то був би сам підняв повстання проти Москви. Тепер московська комуністична преса юдить Москву й проти других українських урядів в Харкові. Вона жадає ні менше ні більше, лише щоб Москва забрала з України

всіх Українців, їх повисилала на Сибір або порозстрілювала бо знає, що доки ще живе хоч один Українець, то вона на Україні не буде себе почувати безпечно. Жадному Українцеві Москва не вірить, бо знає, що Українці хоч і комуністи, та лише назверха. На ділі вони й далі Українці.

Що в Совітському Союзі не все в порядку, показує процес, який на днях відбувся в Москві проти кількох англійських інженерів. Москва все так робить. Коли їй щось не вдається і народ на неї обурений, вона старається звалити вину за невдачу як не на Україну, то на чужинців. Тепер прийшли на чергу Англіїці, що будували Москалям фабрики та старались за те, щоб п'ятирічка вдалась. Думає Москва, що українське населення так дурне, що воно й справді подумає, що голод на Україні панує лише через вину Англіїців. Українці знають, де лежить причина зла.

Фабрики, які повибудовувала Москва, не працюють, бо нема в них кому працювати. Раз люде не вміють обходитись з машинами, а по друге не хотять працювати по фабриках, бо голодні працювати не можуть. Дальше населення дивиться на ті фабрики з недовірям, бо якраз будова тих фабрик і є причиною того, що всі інші не мають там що їсти. Збіжжя випродали, а зате купили машини, які часом само населення псує, а часом так за них дбають, що вони поржавіють на дощі та на снігу, заки їх кудинебудь завезуть під дах.

До того всього приходять ще й загранично-політичні невдачі. З Польщею заключила Москва пакт ненападу

і поділилась Україною, але вона на Україні не чує себе певною. В Німеччині національна революція знищила комунізм в самому корені і тепер Москалі не можуть хвалитись перед Українцями, що скоро й Німеччина буде комуністичною. Німецька революція знайшла на Україні такий відгомін, що там вже люде отверто говорять що скоро жидів будуть продавати по 3 копійки за кильо.

На Далекому Сході большевики бояться Японії. Нова Маньчжурська Держава зірвала з большевиками зносини і жадає, щоб вони віддали їм ті льокомотиви й желізничні вагони, які забрали. Всюди тепер замикають границі перед большевиками і ніхто з ними не хоче торгувати. Большевики хвалились, що в своїх руках мають Перзію, а тимчасом Перзія замкнула свої границі перед большевиками.

В зв'язку з міжнародною політикою чимраз більше виринає на світло денне українська справа. Москалі, Поляки, Румуни й Чехи страються якомсь цю справу затушувати, але це їм не вдається.

Західна Україна: Господарська криза на Західній Україні все ще дуже остра. Подекуди до селянських хат заглядає голод. Заробітків ніяких, а податки треба платити. Екзекутори тягнуть з хати останній лах і останню корову, яка досі живила своїм молоком цілі родини. Провокаційним способом підтягнули Поляки під свою зверхність товариство Луг а тепер примушують

до цього й товариство Сокіл. Але це останнє не піддається. Українські корпоративи замикають майже щоденно. Майже в кожному більшому місті безперервно відбуваються політичні процеси проти Українців. Судять без кінця і не жалують. Дають кожному по кілька літ тюрми, а все лише за те, що ті люде брали участь в протипольській роботі, щоб здобути волю Україні. У Львові почала виходити нова газета „Наш Клич” адреса така: Львів, ул. Св. Яцка 22. Цю гезету не дуже то долюблюють Поляки, бо вона пише правду. Тому то кожде число появляється з білими плямами. То цензура польська не пропускає те, що написано проти Польщі. Виходить вона раз на тиждень.

На Буковині, Підкарпатті і в Бесарабії майже те саме. Там українське національне життя будиться і завдає ворогам багато мороки. Вороги думали, що Українців вже нема на світі, а тимчасом вони ще є.

Всі вороги зачинають тепер заgravати з Українцями. Нібито з ними балакають, просять їх до себе в гості, чакувати чорною кавою, а з другого боку арештують, судять, вішають, стріляють і т. п. І ще не навчилися Українці. Є й такі, що йдуть на балачки з ворогами. Але маса українського народу знає, що їй принесе визволення лише власна зорганізована сила, яка зуміє створити Самостійну Соборну Українську Державу від Сяну до Кавказу.

Усувайте Шкідливих Членів ОДВУ.

Письмо це, досить острє в тоні, я важуся написати для прикладу та в цілі перестереження другі відділи ОДВУ перед набиранням невідповідного, деструктивного елементу в свої ряди. А коли вже такі туди дістануться, то з них наші націоналістичні ряди повинно вищувати.

При кінці 1930 року, коли то завітав до нашої громади бувший делегат УВО, добр. Грибівський, повстав наш відділ ОДВУ а до рядів його вступили на початок люде о різних політичних переконаннях, бо ніхто їх ще тоді назверх не знав, годі отже було контролювати хто вступає в членство нового відділу. Очевидно, що ввесь цей розкладовий елемент ділав ввесь час свідомо на школу нового відділу і цей через довгий час не існував нормально. Та зчасом якомсь атмосфера відділу прочистилася, в ньому згуртувалося більше свідомих, ширих і енергійних одиниць і праця пішла гладко.

І все булоби гаразд, коли б не це, що зістався ще у відділі п. „дяк” нашої громади і його синок, „артист”, як його сам батько гордо називає. На нещастя є це люде, від яких хай Господь боронить не тільки український, але й кожний інший нарід. Ось нераз, коли розпінчуться збори, то п. „дяк” замість збирати слово і говорити про біжучі справи, брав і накидався лайкою на других людей, зовсім неслухно. Не помагали і напаминання Управи Відділу.

А такі „мудрі” крикуни це вже найгірша пляга нашого народу. Нічого позитивного не роблять, лише деморалізують других і шкодять усім справам. Ба—навіть і своєї мізерної членської вкладки не дадуть, а зато кричать за всіх членів. Кричать, що другі нічого не роблять, а про себе ані слова. Ось такими якраз були наш п. „дяк” та його синок, „артист”.

Якомсь минулого року відбулося в нашій громаді протестційне віче а говорив на ньому тов. Новак, гість з Центр. Управи ОДВУ з Нью Йорку. І тут п. „дяк” розгорячився за цапову душу та накинувся на бесідника за це, що той дозволив собі для прикладу ужити, дуже влучно зрештою, легенду „Про цигана і Христа”. Замість зрозуміти її у властивий спосіб, як свідомий націоналіст та член ОДВУ, він добачився в ній зловбих тенденцій бесідника і своєю нетактозною лайкою зіпсував піднеслий на стрій величавого під всяким іншим оглядом віча. Ані одного оправданого закиду не вчинив бесідникові, ані теж не поставив жадного мудрого запиту в цілі

вияснення, лише накинувся з безпримірною лайкою. Гарячкувався, товкся по салі з кута в кут як Марко по пеклі та ввесь час робив кириною. Оце „примірне” заховання „свідомого” громадянина.

А ось недавно відбувся у нас виступ Українського Концертного Ансамблю, яке обїджає Америку з рамени Школи Нар. Танків В. Авраменка. І знова не обїйшлося без скандалю зі сторони нашого „дяка”. Поганого лайкою почав накидатися на комітет, який займався виступом (Комітет 17-го відділу ОДВУ) та тепер, кого лиш стріне на вулиці, то починає, мовляв: „Паршивий комітет спровадив собі якусь концертну трупу щоби людей понатягати, бо брав по 40 ц. за виступ. Та ж цей ансамбль їздить по Америці на це, щоби збирати гроші на Авраменкові довги...” Так він розуміє позитивну громадянську працю. В цей спосіб шкодити він всякій праці, яку лише відділ веде. Сам добре знає, що гроші з концертів тих йдуть на кошта виступу українських танцюристів на Світовій Виставі в Шікаго, та допускається брехні.

Або ще оден примір „гарних” громадянських прикмет такого чоловіка: недавно вихвалявся він, що до него зайшов у хату наш артист Авраменко та попросив його о жертву на покриття його довгів, які він зятягнув в часі виступів минулого року в честь Ю. Вашингтона, отже на народню справу. „Моя жена” — говорив „дяк” — „вже витягнула доляра й дає. Та я тільки на неї моргнув: не дай! — і вона доляра сховала назад”. — Оце зразки безпожертвних, національних рабів. Це найгірший елемент на кули земській, у якого нема жадних народніх святошів, нема зрозуміння для конечности громадянської пожертви.

Згадавши за „дяка”, не можна обминути й його синка — „артиста”, як його батько зове. А цей „артист” вже також батьківської логіки держиться. Хоч це молодий юнак, котрий зріс в краю і повинен бути взірцем для других, повинен бути зеркалом тих його ідейних товаришів, які в краю не вагаються ні на мить перед смертю в боротьбі з ворогами, — та він взагалі що іншого, розв'язав у нього всі його ідейні почування, як що які були а про рідний край він вже й забув. Вистарчить навести ось такий примір: — будучи ще членом нашого відділу, він нераз, коли приїде на збори, набере собі „пеників” в жменю і дзвонить ними, аж всім в ухах горощить. А коли Управа впоминається у

него вкладки, то ось таку відповідь він дає: „Або я знаю, на що я даю?” — Його поведінка робила лише враження на других і відтравувала членів від відділу. — Хоч так короткий час в Америці, а вже до кости „замериканізувався”, навіть рідну мову призабув. Що ж говорити про його національні почуття? Схаменися, батьку, направ лихо, якесь заподівав. Відучи сина від того, чогось навчив!

Таке то було, коли ці люде знаходилися в нашому відділі. Та годі було терпіти нам це все довше і ми їх вигнали з відділу, як теж і много іншого нещасного елементу. Тепер справи у відділі йдуть гарним ходом. Збори відбуваються в як найбільшому порядку. Спокійно й з розвагою члени радять та укладають пляни своєї праці і всі задоволені з того, що нема між ними

киринників, які унеможливлювали всяку працю і всякий поступ та своїми наругами відстрашували від нас люде й майже спричинили руїну цілого відділу. Тепер життя відділу відродилося а старі члени приєднують шораз більше нового членства й зміцнюють наші основи.

Ще раз зазначаємо, що пишемо це для прикладу. Радимо другим Відділам ОДВУ в Америці добре роздумувати, кого приймається в членство та брати на членів лише таких, котрі люблять дійсно працювати на народнім ґрунті і котрим національна справа мила понад усе друге. Бо тільки з такими членами ми досягнемо свою мету!

І. Я. — член 17-го відділу ОДВУ

в Провіденс, Р. Айл.

3 ПРАЦІ ВІДДІЛІВ ОДВУ.

ТРИ НОВІ ВІДДІЛИ ОДВУ.

На протязі місяця квітня довершено заснування трьох нових відділів ОДВУ, а саме: Відділи ч. 24 в Дітройт, Міч., ч. 25. Ньюарк, Н. Дж. і ч. 26 в Кентон, Огайо.

Центр, Управа ОДВУ в імені всего членства ОДВУ в цілій Америці радо вітає свіжі відділи і їх членство в своїх рядах та заздалегідь висловлює отсим надію, що ці нові відділи працюватимуть солідно і з посвятою в повному розумінні цілі їхньої праці та що своєю моральною поведінкою серед нашого громадянства, своєю видержливістю та ідейністю здобудуть велике довірря та пошану у своїх громад й принесуть честь націоналістичному активові та позитивну користь Українській Національній Революції.

Шановним ініціаторам нових відділів щира подяка за їх труд.

Центральна Управа ОДВУ

ЛИСТ ДО РЕДАКЦІ ПРО НОВИЙ ВІДДІЛ.

Dear Mr. Editor!

I am writing this to tell you how happy we are now to have a new organization which is a branch of ODWU.

We are all glad and we want to help our Ukrainian People, that are suffering in Europe, to fight for their independence.

We wanted to have such an organization a long time ago, but there were some people here in Canton, hard to understand the purpose of such. But now, since we organized, we want to thank you and your Executive Committee of ODWU for all the help you rendered us in organizing our branch of ODWU. We also thank our organizer, Mr. Michael Yarosh.

MICHAEL DEMCHAK,

Controller of ODWU, Branch No. 26
in Canton, Ohio.

ЛИСТ ВІД 20-го ВІДДІЛУ.

До Хвальної Центр. Управи ОДВУ!

Хвальна Управа!

Повідомляю Вас, що в нашому відділі йде тепер жива і велика праця, бо, як Вам відомо, наш відділ пригтовляється до великого Народного Свята, а саме до Українського Народного Дня, який відбудеться в Шіцен Парку в четвер дня 4-го липня цр., (Інстенденс Дей), На свято це пригтовляємо виступ великого хору і такий тепер організуємо. Буде він складатися зі сотки співаків. Також організуємо на це свято сотку танцюристів і українську духову оркестру. Всього цього треба допильнувати і доложити багато праці. На це Свято також будемо запрошувати всякі хори з поблиських міст, як Бофало, Сиракуз, Оборн, Ніягара Фолс а можливо і з Ютики. У всіх три справах тепер ведемо живу переписку а то й виїжджають наші люде на місця.

На протязі місяця березня і початку квітня ми уряджували ряд відчитів про Рідний Край та теперішнє політичне положення, які виголошував член нашого відділу, тов. Іван Сидор, що недавно прибув з краю. Також загостив був до нас ген. Сікевич і за нашим старанням виголосив інтересний відчит. На протязі того ж часу ми урядили виставу рухомих образців, (мувінг-пикчур) в цілі призбирання фонду для відділу. Взагалі— всіми силами стараємося, що би у нас праця не переставала. Кожний вечір маємо занятій.

Ми хочемо мати на Український День вже власний прапор ОДВУ і тоді ж урядити посвячення його. Просимо, щоби Хвал. Управа подала нам взірець та де можемо його найтаньше виробити.

На Український День пригтовляємо 10-сторінкову програмку і до неї члени наші тепер збирають оголошення від українських та інших „бізнесменів”. Питаємо, чи не можливо є в Нью Йорку видрукувати їх по дешевшій ціні?— Тут в листі пересилаємо Вам переказ почто-

вий на \$11.— а то: за останні числа ВІСТНИКА ОДВУ і за портрети Біласа і Данилишина.

Про дальший тяг нашої праці та наших приготувань до Свята буду інформувати Вас в слідуєчих листах.

Остаюся з націоналістичним привітом!

ПЕТРО ГРИНІВ,
секретар 20-го відділу ОДВУ
в Рочестер, Н. Й.

17-ТИЙ ВІДДІЛ В ДОПОМОГУ „ВІСТНИКОВІ ОДВУ.

Недавно наспіла жертва від 17-го відділу на ВІСТНИК ОДВУ й слідуєче письмо до проголошення:—

„17-тий відділ ОДВУ ім. Д. Данилишина отсим відзивається на заклик Центр. Управи ОДВУ щоби допомогти нашому молодому органу ВІСТНИКОВІ ОДВУ і пересилає на пресовий фонд ВІСТНИКА \$7.50.

„Члени нашого відділу розуміють ціль і потребу нашого місячника й стараються дати йому як найбільшу матеріальну піддержку. Уважаємо, що всі члени та всі прихильники ОДВУ повинні з посвятою попрацювати, щоб дати потрібну фінансову піддержку ВІСТНИКОВІ ОДВУ. А поміч дамо тим, коли будемо збирати при всяких нагодах збірки на пресовий фонд ВІСТНИКА ОДВУ та приєднувати йому щораз більше передплатників.

„Бо ВІСТНИК ОДВУ є наш одинокий широонаціональний місячний журнал тут в Америці. Такого органу тут в Америці, носія національних ідеалів, нам вже від давна бракувало. Сьгодні ми повинні мати щоденну газету такого характеру. Та коли її не маємо, то стараймося її розбудувати. Помагаймо ВІСТНИКОВІ ОДВУ розвинути до як найбільшої величини.

Взагалі, працюймо над розбудуванням нового українського життя. Не час і не місце тепер нарікати на наші минувші невдачі та промахи, бо стоїмо на передодні великого моменту — моменту національного зриву. Повинні ми закасати рукави й стопроцентово виконувати свої завдання супроти Рідної Вітчизни України. А виконаємо це завдання напевно, коли лише у нас запанує зрозуміння й дійсне хотіння до праці на визвольнім полі.

УПРАВА 17-го ВІДДІЛУ ОДВУ

в Провіденс, Р. Айл.

ВІДДІЛ 16 В ВУНСАКЕТ, Р. Айл.

Заходом 16-го відділу ОДВУ ім. Ю. Головінського скликано при кінці квітня цр. на спільні наради всі місцеві українські товариства, сестрицтва, Союз Українок, Молодечий Клуб хлопців і дівчат, Парохіяльний Уряд і Клуб Танцюристів до церковної галі. Предсідатель відділу,

Михайло Чагарин, в короткому вступному слові представив прибувшим ціль нарад, саме — що 16-тий відділ ОДВУ рішив влаштувати Полеву Службу Божу дня 28-го мая цр., получену з величавою маніфестацією громади і околиці. Щоби Свято це випало як найвеличавіше, Управа 16-го відділу ОДВУ просить всі місцеві тов. щоби своєю співпрацею з відділом допомогли це Свято як слід звеличати та щоби воно було великим Святом не тільки громади, але й цілої околиці. На цю пропозицію всі присутні радо погодились й прирекли свою співпрацю у виведенні цього діла.

Тепер 16-тий відділ ОДВУ звертається отсим до всіх місцевих і позамісцевих товариств, отже до громад Бостон, Провіденс, Кромптон, Сентралфолс, Патакет, Фолривер, Тантон, Менвіл і других, щоби ласкаво здержалися на цей день, **28-го мая**, від всяких підприємств та прибули до нас й спільно з нами відсвяткували це велике Свято. Свято це буде перше цього рода в нашій околиці і буде записане в історії Української Громади в Вунсакет. Програма Свята буде поміщена в часописи Свободі та в других в останнім тиждні перед святом.

За УПРАВУ 16-го відд. ОДВУ

ГРИГОРІЙ КІЧАК, секретар.

ОРГАНІЗАЦІЙНЕ.

Повідомляємо, що третій Зїзд ОДВУ відбудеться 24-го і 25-го червня цр. Покищо місце Зїзду лишається на дальше НЬЮ ЙОРК й тут будуть чинені приготування. Коли одначе більшість відділів рішить, щоби Зїзд перенести до Шікаго, з якою то пропозицією ми вже віднесли до відділів, то, по одержанню письменних відповідей від відділів, звернемо всі приготування до міста Шікаго.

Ще раз поручаємо всім членам ОДВУ і всім нашим симпатикам та прихильникам перечеити собі книжку „РЕАЛЬНА" ЧИ ВИЗВОЛЬНА ПОЛІТИКА, яку тепер ми вислали до відділів та по громадах до розпродажі.

Знова усильно просимо наших членів, щоби кинулись поміж своїх місцевих громадян за передплатами для ВІСТНИКА ОДВУ. Поширюючи ВІСТНИК ОДВУ ви поширюєте національну свідомість й українську націоналістичну ідею.

Усім членам ОДВУ і прихильникам і всему громадянству знова пригадуємо, щоби при всяких нагодах, чи то в часі забав, чи теж інших підприємств та ріжних okazji, памятали в першій мірі на матеріальні потреби революційної визвольної боротьби в краю.

ЦЕНТРАЛЬНА УПРАВА ОДВУ.

**Просимо наших чита-
чів ласкаво скласти
залеблі передплати.**

Адміністрація.

ЗАМОВЛЯЙТЕ В ЦЕНТРАЛЬНІЙ УПРАВІ ОДВУ:

"РЕАЛЬНА ЧИ ВИЗВОЛЬНА ПОЛІТИКА"

другий наклад — по зниженій ціні 25 центів.

"РОЗБУДОВА НАЦІЇ"

дво-місячник — по зниженій ціні 20 ц.

"НОВИЙ ШЛЯХ"

канадйський націоналістичний тижневник — річна передплата \$2.00

"МЕСТНИКИ"

революційна повість — 15 ц.

"СУРМА"

орган У. В. О., річна передплата \$1.00

"САМОСТІЙНА ДУМКА"

літературно-науковий і політично-суспільний місячний журнал. Виходить в Чернівцях, Румунія. Річна передплата \$2.00

НАША АДРЕСА:

EXECUTIVE COMMITTEE of "O. D. W. U."

P. O. BOX 13, ST. D.

NEW YORK, N. Y.

Phone ALgonquin 4-8779

Notary Public

Українське Нотаріальне Бюро

С. КОВБАСНЮКА

REAL ESTATE — STEAMSHIP TICKETS — INSURANCE
MONEY ORDERS

Пересилає гроші до краю ДОЛЯРАМИ поштою, поспішно і телеграфом по значно зниженій ціні. Всі грошові пересилки виконує скоро, дешево і з ПОВНОЮ ГАРАНТІЄЮ.

Продає ШИФКАРТИ на всі лінії по найдешевших цінах на найлучші та найскорші кораблі.

Полагоджує СТАРОКРАЙОВІ СПРАВИ та виробляє ПЕРМИТИ і АФІДЕВІТИ на спровадження кривних до Америки та Канади, як рівнож пашпорти, контракти, повновласти та інші нотаріальні документи.

Продає ДОМИ в НЬО ЙОРКУ і околиці, як також фарми лоти та різніородні бізнеси.

Вишукує назви кораблів і день приїзду до Америки.

Уділяє безплатно інформацій у всіх справах тутейших і старокраєвих.

Звертайтесь до нашого НОТАРІАЛЬНОГО БЮРА в кожній потребі як хочете скорої, совісної та ретельної обслуги.

S. KOWBASNIUK

NOTARY PUBLIC

277 East 10th Street

New York, N. Y.

(Between 1st and Avenue A)